

Voortgangsrapportage onderwijshuisvesting 2022

Meerjarenperspectief onderwijshuisvesting 2016-2025

Figuur 1 Nieuwbouw Shri Krishna school en OBS Pantarijn

29 september 2022

Kenmerk 10251658

Versie 1.2

Concept

Gemeente Utrecht

Utrecht.nl

Colofon

Uitgave

onderwijshuisvesting@utrecht.nl

In opdracht van

Vastgoedopgave

Vastgoedorganisatie Utrecht

Internet

www.utrecht.nl/onderwijshuisvesting

Rapportage

Voortgangsrapportage onderwijshuisvesting 2022

Informatie

info@onderwijshuisvesting.nl

Inhoud

1	Samenvatting	5
2	Inleiding en uitgangspunten	6
2.1	Onderwijs voor ieder kind	6
2.2	Visie op onderwijshuisvesting	6
2.3	Meerjarenperspectief onderwijshuisvesting	7
2.4	Voorjaarsnota 2022	8
2.5	Coalitieakkoord 2022-2026	9
2.6	Programmabegroting	10
2.7	Opbouw en inhoud van dit rapport	10
3	Ontwikkelingen in onderwijs en stad	12
3.1	Een passende school nabij huis	12
3.2	Gezond en veilig naar school	15
3.3	Efficiënte samenwerking	16
3.4	Gebruik gymzalen	17
3.5	Dubbelgebruik van schoolgebouwen	17
3.6	Duurzame schoolgebouwen	18
4	Ontwikkeling huisvesting scholen	20
4.1	Groene schoolpleinen	20
4.2	Utrechtse Kindcentra	21
4.3	10-14 onderwijs	21
4.4	Voldoende en optimaal gespreide huisvesting van scholen	22
4.5	Beheren en exploiteren naar tevredenheid	22
4.6	Participatie	23
5	Uitvoering en planning	25
5.1	Overzicht	25

5.2	Afgeronde bouwprojecten	26
5.3	Nieuwe bouwprojecten	27
5.4	Aangepaste bouwprojecten en bijzonderheden	28
6	Financiën	31
6.1	Geactualiseerd uitvoeringsschema	31
6.2	Financiële risico's	31
7	Bijlagen	34
7.1	Bijlage A Uitvoeringsschema MPOHV [geheim]	34
7.2	Bijlage B Financiële toelichting verschillen VGR 2021 en 2022 [geheim]	34

1 Samenvatting

De gemeente heeft het afgelopen jaar hard gewerkt aan de huisvesting van de Utrechtse scholen. Het boeken van vooruitgang is een grote uitdaging: door het stapelen van ambities en de snelle stijging van de bouw prijzen, staat de bouwopgave onder grote druk. Dat vraagt actie.

We bouwen aan passende school

Aantal lopende bouwprojecten

60

Budget voor 2023

€ 54,5 mln

Aantal oplevering

12

Aantal aanvragen voor het natuurlijk en uitdagend inrichten van schoolpleinen

16

Goedgekeurde aanvragen om een gezond binnenklimaat te creëren in schoolgebouwen

21

We verbeteren de huisvesting van onze scholen

We maken scholen gezonder en groener

Duurzame schoolgebouwen

Gezond binnenklimaat

Onderwijsloket om aanvragen makkelijker te maken en meer transparantie te bieden

We vernieuwen onze processen

Grote uitdagingen

In de [raadsbrief](#) over de stijgende (bouw)kosten van 1 april 2022 hebben we aangegeven het effect van de stijgende prijzen nader te onderzoeken. In paragraaf 2,4 Voorjaarsnota gaan we hier verder op in.

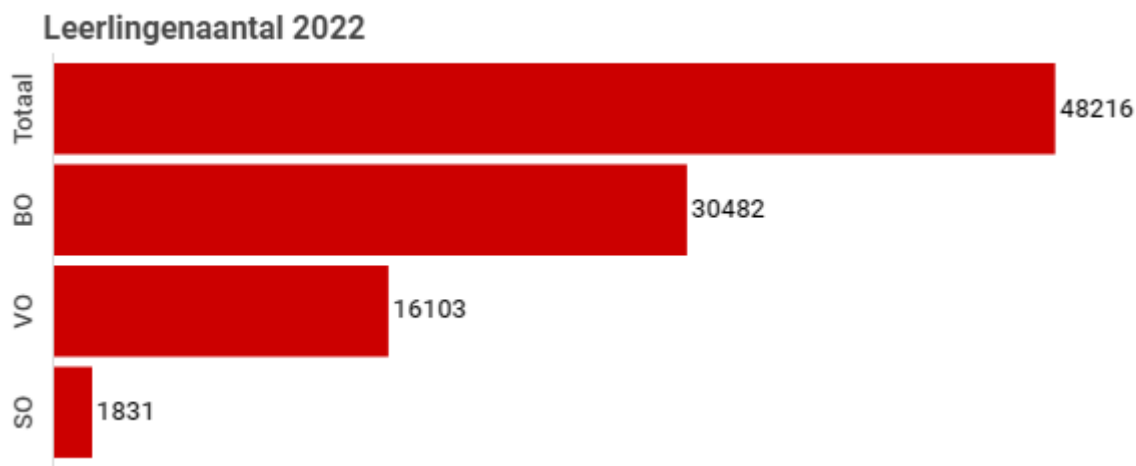
Daarnaast is onderwijsopgave groot. Als gevolg van de groei van de stad, maar ook dat de huisvestingsopgaven steeds complexer worden vanwege het steeds schaarser worden aan ruimte in de stad. Tegelijkertijd zien we ook dat de realisatie van de huisvesting complexer wordt als gevolg van de stapeling van de ambities en de huidige geopolitieke situatie. Tenslotte blijft de krapte op de arbeidsmarkt voortduren. Dat betekent dat we op dit moment keuzes maken in de uitvoering om de lopende projecten niet (verder) te laten stilstaan. Vacatures staan uit en de eerste gesprekken met sollicitanten zijn geweest. We hopen dat voor het eind van het jaar weer voldoende op sterkte te zijn.

2 Inleiding en uitgangspunten

Goed onderwijs is belangrijk voor de ontwikkeling van iedereen. Elke leerling verdient onderwijs dat hem of haar stimuleert, zijn of haar talenten maximaal ontwikkelt en benut. We willen daarom dat iedereen gelijke kansen heeft in het onderwijs. Goede onderwijshuisvesting is hier een belangrijk onderdeel van. Alle kinderen verdienen les te krijgen in een goed schoolgebouw.

2.1 Onderwijs voor ieder kind

Elke dag stappen in Utrecht bijna 50.000 kinderen en jongeren een schoolgebouw binnen. Voor al deze kinderen hebben we in onze stad 92 [basisscholen](#), 19 middelbare scholen en 9 scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs. In ruim 200 schoolgebouwen huisvesten we alle leerlingen en geven leraren het beste onderwijs. De gemeente wil samen met schoolbesturen zorgen voor voldoende gebouwen, verspreid over de stad, voor alle scholen voor primair, voortgezet en speciaal onderwijs. De ambities en plannen hiervoor zijn vastgelegd in het Meerjarenperspectief Onderwijshuisvesting (MPOHV).

Figuur 2 Leerlingenaantallen 2022, totaal en gesplitst in basisonderwijs, voortgezet onderwijs en speciaal onderwijs

2.2 Visie op onderwijshuisvesting

Het is belangrijk om tijdig in voldoende passende en duurzame huisvesting voor de Utrechtse scholen te voorzien. Om dit te realiseren werken we met de verordening voor onderwijshuisvesting. De basis voor deze verordening is de door de gemeenteraad vastgestelde [visie op onderwijshuisvesting](#), die samen met de schoolbesturen is opgesteld. Moderne en toekomstgerichte huisvesting voor het onderwijs is verder één van de pijlers van de Utrechtse Onderwijs Agenda (UOA), waar deze visie een uitwerking van is.

In 2022 komen we tot een nieuwe Utrechtse Onderwijs Agenda (UOA), voor de periode 2022-2026. De samenwerking met de onderwijspartners wordt in eerste instantie vormgegeven met de UOA. Dit is een netwerk van bestuurders: schoolbesturen (po, vo, mbo, hbo en wo), kinderopvangpartners en gemeente. Dit netwerk vergadert zes keer per jaar en komt ook bijeen als er crisissituaties voordoen, zoals covid-19 of de Oekraïne-crisis. Iedere vier jaar stelt dit netwerk een agenda op dat hen richt in de samenwerking. Op dit moment wordt gewerkt aan een nieuwe agenda die met het perspectief op 2040 kijkt naar de ambities van het onderwijs. De verwachting is dat medio 2022 de contouren van de nieuwe agenda voor de komende vier jaar er ligt.

2.3 Meerjarenperspectief onderwijshuisvesting

Het Meerjarenperspectief onderwijshuisvesting 2016-2025 (MPOHV) is onze planning voor de komende jaren. De gemeentelijke Verordening huisvesting scholen omschrijft de regels voor onderwijshuisvesting. De Utrechtse schoolbesturen kunnen jaarlijks aanvragen indienen voor huisvesting van hun scholen, zoals voor uitbreiding, voor (vervangende) nieuwbouw, voor gymnastiek- en huurvergoedingen en voor eerste inrichting onderwijsleerpakket en meubilair. Met de schoolbesturen wordt vooraf afgestemd welke aanvragen ingediend kunnen worden.

Het college besluit over deze aanvragen in het jaarlijkse Huisvestingsprogramma. De jaarschijf 2023 in de geheime bijlage en in het Huisvestingsprogramma komen met elkaar overeen. Het totaalbedrag is ook opgenomen in de Programmabegroting.

Deze voortgangsrapportage omschrijft de ontwikkelingen op het gebied van onderwijshuisvesting en beschrijft de aanpassingen op het MPOHV.

2.3.1 Nieuwe Meerjarenperspectief Onderwijshuisvesting 2025-2040 (MPOHV)

Het huidige MPOHV is waar we dagelijks aan werken en loopt tot 2025. We starten daarom met de actualisatie van het MPOHV op basis van nieuwe inzichten, ontwikkelingen en ambities. Het MPOHV stelt als beleidsinstrument en planningsdocument de gemeente in staat (beleids)keuzen te maken omdat het inzicht geeft in de financiële consequenties van voorgestelde maatregelen. Samen met de schoolbesturen ontwikkelen we een toekomstgericht huisvestingsplan voor de periode 2025-2040. Met dit nieuwe MPOHV voorzien we tijdig in voldoende, kwalitatief goede én gezonde schoolgebouwen voor alle Utrechtse leerlingen.

We starten met het beschrijven van het toekomstperspectief 2040, de te behalen doelstellingen en de belangrijke thema's. Vervolgens beschrijven we de methodiek en bepalen we of het een vast omrand of flexibel programma wordt. Op basis van het toekomstperspectief en de methodiek bepalen we de prioritering van scholen en projecten. Deze bouwstenen werken we uit in het MPOHV 2025-2040. In dit plan zijn alle schoolgebouwen opgenomen waarbij renovatie of vervanging noodzakelijk is, en zijn alle noodzakelijke uitbreidingen en nieuwe schoolgebouwen opgenomen. Het MPOHV wordt in 2024 door uw gemeenteraad vastgesteld.

2.4 Voorjaarsnota 2022

De Voorjaarsnota maken we jaarlijks als voorbereiding op de programmabegroting. Normaal gesproken is de voorjaarsnota het document waarin de integrale afweging plaatsvindt en de beleidsmatige keuzes voor het komende begrotingsjaar worden voorgelegd, inclusief meerjarige doorkijk. Ten tijde van het opstellen van de voorjaarsnota 2022 waren de coalitieonderhandelingen nog in volle gang. Daarom bevat de voorjaarsnota – anders dan gebruikelijk – geen voorstellen voor beleidskeuzes maar alleen voorstellen voor onvermijdelijke financiële ontwikkelingen en knelpunten. Deze voorstellen gaan over de stijging van de bouwkosten, de verzekeringspremie en tijdelijke huisvesting (zowel door groei van de stad als door uitloop van projecten).

2.4.1 Stijging bouwkosten Onderwijshuisvesting

Onderwijshuisvesting kampt met aanzienlijke bouwkostenstijgingen. Het afgelopen jaar zijn veel aanbestedingen hoger uitgevallen dan verwacht. De bouwprijzen stijgen snel, vanwege materiaaltekorten en verstoringen van productieprocessen. Daarnaast is er veel vraag naar bouwpersoneel.

Voor deze stijgingen komt geen één op één compensatie vanuit het ministerie. Jaarlijks ontvangt de gemeente indexatie via het accres van het gemeentefonds en kent dit via de programmabegroting toe aan de verschillende programma's.

Programma onderwijs volgt conform de huisvestingsverordening de BDB-indexatie voor actualisatie van projectbudgetten. Omdat deze ontoereikend is om de gestegen bouwkosten op te kunnen vangen, is er extra budget aangevraagd en toegekend bij de integrale afweging van de Voorjaarsnota 2022.

Voor het bepalen van de hoogte van het extra budget zijn de projecten meegewogen waarvan de gunning plaats zal gaan vinden tussen 2022 en 2025.

De verwachting is dat de prijsstijgingen verder doorzetten. Er is namelijk nog geen zicht op lagere materiaalprijzen of minder krapte op de arbeidsmarkt. Dit betekent dat we, ondanks de extra beschikbaar gestelde budgetten voor de bouwkostenstijging, niet kunnen garanderen dat alle projecten binnen de beschikbare middelen uitgevoerd kunnen worden. We zullen hier zo nodig op terug komen bij de Voorjaarsnota 2023. Mogelijk moeten er afwegingen gemaakt worden tot wanneer ophogingen realistisch zijn en wanneer er pas op de plaats gemaakt moet worden.

2.4.2 Stijging verzekeringspremie

We hebben een nieuw verzekeringscontract voor onderwijsgebouwen afgesloten. Dit contract is hoger uitgevallen dan het vorige, onder andere door de toename van schades als gevolg van vandalisme.

2.4.3 Tijdelijke huisvesting

In het kader van de groei van de stad zijn onvoldoende financiële middelen beschikbaar om, naast voor de permanente huisvesting, ook voor de tijdelijke huisvesting van onderwijs een budget op te nemen. Daarom is besloten dat deze tijdelijke huisvesting in het vervolg als knelpunt wordt aangedragen vanuit

het Programma Onderwijs bij de jaarlijkse integrale afweging Voorjaarsnota, met ingang van de Voorjaarsnota 2022. De kosten hebben betrekking op de uitvoering van de reguliere wettelijke taak.

Het voordeel van tijdelijke huisvesting is dat deze door meerdere scholen gebruikt kan worden. Dat gebeurt al bij de renovaties van de MFA's in Leidsche rijen. Het nadeel hiervan is dat wanneer projecten vertragen, niet alleen langer de duurdere tijdelijke huisvesting nodig hebt maar ook dat de projecten die daarna geprogrammeerd waren, langer moeten wachten.

2.5 Coalitieakkoord 2022-2026

Op 9 juni 2022 zijn de nieuwe wethouders geïnstalleerd in een buitengewone vergadering van de gemeenteraad. De drie belangrijkste onderwerpen waar de coalitie van GroenLinks, D66, PvdA, Student & Starter en ChristenUnie de komende jaren mee aan de slag gaat, zijn;

groeibende kansenongelijkheid

woningnood

klimaatcrisis

Het college heeft bij het schrijven van het coalitieakkoord 'Investeren in Utrecht: kiezen voor gelijke kansen, betaalbaar wonen en klimaat' continu de verantwoordelijkheid gevoeld om aan de slag te gaan met de drie grote crises van onze tijd. Tegelijkertijd ziet zij de schoonheid en potentie van onze stad.

2.5.1 Speerpunten uit het coalitieakkoord over onderwijshuisvesting

Utrecht kan niet zonder plekken waar mensen elkaar ontmoeten, sporten, cultuur bedrijven en spelen. Dit weefsel van de stad wordt mede gevormd door het maatschappelijke vastgoed, waar de gemeente een rol in speelt. We zorgen er dan ook voor dat er voldoende aanbod is en het maatschappelijk vastgoed goed onderhouden is. Meervoudig ruimtegebruik is daarbij ons leidend principe. Ons maatschappelijk vastgoed is meer dan een aantal gebouwen. Het is ons visitekaartje en bindweefsel in de wijken: een plek waar Utrechters elkaar ontmoeten.

- We zetten alles op alles om meer kinderen naar de voorschool te laten gaan en het bereik weer boven de 90% te krijgen.
- We stimuleren en motiveren de komst van meer Utrechtse Kindcentra, vooral in wijken en buurten waar kinderen een extra steun in de rug kunnen gebruiken.

- We stimuleren initiatieven zoals onderwijs voor 10-14-jarigen en een brede brugklas om kinderen meer kansen te bieden.
- We ondersteunen schoolbesturen die hun schoolplein klimaatadaptief willen inrichten.
- Via het investeringspakket 'groei in balans' investeren we de komende vier jaar fors in **onderwijshuisvesting**. Hiermee kunnen de scholen in de nieuwe wijken worden gerealiseerd. (In 2023 investeert de gemeente circa €38 miljoen aan investeringsprojecten schoolgebouwen voor het nieuwe huisvestingsprogramma. Een deel hiervan wordt gedekt uit het investeringspakket 'groei in balans'.)

2.6 Programmabegroting

De programmabegroting 2022 is hetzelfde opgebouwd als in 2021. In deze indeling wordt aan de ene kant de verbinding gelegd met de visie op onderwijshuisvesting die samen met uw raad en de schoolbesturen is opgesteld (effecten) en aan de andere kant met het programma Utrechts vastgoed (prestaties).

Effectdoelstellingen:

- een passende school, nabij huis;
- gezond en veilig naar school;
- efficiënte samenwerking tussen gemeente, scholen en andere eindgebruikers;
- duurzame schoolgebouwen.

Prestatiedoelstellingen:

- voldoende en optimaal gespreide huisvesting van scholen;
- mens- en milieubewust bouwen aan de huisvesting van scholen die bijdraagt aan gezonder stedelijk leven;
- beheren en exploiteren van de huisvesting van scholen naar tevredenheid van de scholen en andere eindgebruikers.

2.7 Opbouw en inhoud van dit rapport

In de voortgangsrapportage wordt zowel teruggeblikt op het afgelopen jaar, als vooruitgekeken naar de komende jaren.

Het college van B&W informeert de gemeenteraad sinds eind 2019 regelmatig over de relevante, actuele ontwikkelingen op het gebied van onderwijshuisvesting. In de periode na de vaststelling van de voortgangsrapportage 2021 verschenen de raadsbrieven stand van zaken huisvesting scholen in [november 2021](#) en [mei 2022](#) en [september 2022](#).

Om deze reden worden in deze voortgangsrapportage met name de tactische en strategische ontwikkelingen op het gebied van onderwijshuisvesting beschreven (hoofdstuk 3 en 4) en de operationele wijzigingen die in het uitvoeringsprogramma worden doorgevoerd (hoofdstuk 5). De voortgangsrapportage is opgebouwd in lijn met de effect- en prestatieindicatoren zoals gehanteerd in de

Programmabegroting. Het hoofddoel 'moderne en toekomstbestendige huisvesting van scholen' vormt hiervoor de basis.

3 Ontwikkelingen in onderwijs en stad

De ontwikkelingen in onze stad en in het onderwijs gaan snel. Dat maakt het huisvesten van scholen steeds ingewikkelder. Er wordt steeds meer geëist van de huisvesting, om de ontwikkelingen in het onderwijs nu en in de toekomst te kunnen faciliteren.

Dit hoofdstuk geeft antwoord op de vraag 'Wat willen we met elkaar bereiken?' Er wordt gerapporteerd langs de lijn van de effectdoelstellingen van de gemeente:

- een passende school, nabij huis;
- gezond en veilig naar school;
- efficiënte samenwerking tussen gemeente, scholen en andere eindgebruikers;
- duurzame schoolgebouwen.

3.1 Een passende school nabij huis

3.1.1 Gebiedsontwikkelingen

In de stad worden nieuwe woonwijken ontwikkeld. In deze nieuwe woonwijken ontstaat vraag naar o.a. onderwijshuisvesting. Bij de ontwikkeling hiervan zijn wij betrokken en werken we samen met schoolbesturen, ontwikkelaars, stedenbouwkundigen en andere beleidsvelden aan een goede inpassing van het schoolgebouw in de wijk. Dat moet vroegtijdig gebeuren mede omdat deze wijken veelal worden ontworpen in een hoge dichtheid waardoor het schoolgebouw mogelijk integraal onderdeel is van een groter bouwblok of gebouw. Deze hoge dichtheid heeft gevolgen voor de bouwkosten, maar biedt tegelijkertijd ook kansen voor een goede samenwerking met andere programmaonderdelen. Bij een goede inpassing wordt rekening gehouden met routes, loopafstanden, veiligheid, bezonning, kosten, beperken van geluidsoverlast en duurzaamheid.

Op dit moment zijn Merwedekanaalzone deelgebied 5, Groenewoud, Cartesiusdriehoek (incl. Tweededaalsedijk) en Beurskwartier 1 in ontwikkeling. Voor al deze ontwikkelingen blijft de uitvoering kwetsbaar door de prijsontwikkelingen/ marktwerking. En voor veel van deze ontwikkelingen geldt dat de hoge stedenbouwkundige eisen, de hoge dichtheid, stapeling van functies, duurzaamheidsambities en bouwkostenstijgingen zorgen voor extra kosten die niet passen binnen de standaard normkosten.

Eerste basisschool in Merwedekanaalzone (KSU)	Oplevering van de school staat gepland eind 2024. De eerste en tweede basisschool starten samen in dit schoolgebouw en zullen 'samenwonen' totdat het tweede schoolgebouw is opgeleverd.
Tweede basisschool in Merwedekanaalzone (PCOU)	Oplevering van de school staat gepland eind 2027.

School voor voortgezet onderwijs in Merwedekanaalzone (X11)	De unilocatie van X11 is geprogrammeerd in de Merwedekanaalzone voor maximaal 1.000 leerlingen. De school wordt gecombineerd met een gemeentelijke sporthal en een openbare fietsenstalling.
Basisschool Groenewoud (Wijs!)	In de nieuwe wijk Groenewoud is een basisschool van 16 groepen geprogrammeerd met een gymzaal. Het schoolbestuur heeft de ambitie om hier een kindcentrum te realiseren. De school wordt naar verwachting eind 2028 opgeleverd. De huidige planning is dat een groot deel van de wijk, inclusief de school, is gebouwd in 2029. De bouw van de gehele wijk is klaar in 2034.
Basisschool Cartesius (SPO Utrecht)	Omdat de school pas in de 6 ^e fase (2025) van deze gebiedsontwikkeling wordt opgeleverd, start de tijdelijke huisvesting in januari 2023. De school wordt gecombineerd met kinderopvang en een gemeentelijke sporthal.
Basisschool Beurskwartier (Happy Kids)	Voor de gebiedsontwikkeling van het Beurskwartier is een stedenbouwkundig plan in voorbereiding, waarbij samen met VGU is onderzocht hoe de school kan worden ingepast in het stedenbouwkundig plan. De voorgeschreven dichtheid in het plan is nog hoger dan tot nu toe gerealiseerd in Utrecht, wat kostenverhogend werkt voor de school. We blijven in gesprek met de gebiedsontwikkelaars om te zorgen voor goede kaders voor de realisatie van een school overeind blijven. De school wordt gecombineerd met een kinderopvang, een gymzaal en een fietsenstalling.

3.1.2 Nieuwe scholen

Het starten van een nieuwe school verloopt sinds juli 2021 via het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap volgens de Wet Meer ruimte voor nieuwe scholen. Op 2 november 2021 heeft u een [raadsbrief initiatieven nieuwe scholen](#) ontvangen.

Vorig jaar hadden zich tien initiatiefnemers aangemeld in Utrecht, waarvan vijf verzoeken daadwerkelijk in behandeling zijn genomen, te weten drie basisscholen en twee middelbare scholen. Slechts één basisschool heeft een positief besluit van de minister ontvangen, namelijk basisschool Al Amana Overvecht. De overige aanvragen voor basisscholen zijn of vroegtijdig ingetrokken of door het Ministerie afgewezen op grond van onvoldoende ouderverklaringen, dan wel het ontbreken van een marktonderzoek. Dit laatste betrof twee initiatieven voor scholen in nieuwbouwwijken. De betrokken schoolbesturen hebben geen marktonderzoek kunnen doen omdat er in de nieuwbouwwijken nog niemand woont. Hierdoor is volgens het ministerie van OCW niet aannemelijk gemaakt dat de gewenste school de benodigde stichtingsnorm in de toekomst zal kunnen behalen.

De twee in behandeling genomen initiatieven voor middelbare scholen zijn afgewezen op grond van onvoldoende te verwachten onderwijskwaliteit. Vooral ten aanzien van het onderdeel 'Burgerschapsonderwijs' en daarnaast had één van de initiatieven onvoldoende ouderverklaringen opgehaald.

De uitvoering van de Wet Meer ruimte voor nieuwe scholen is voor iedereen nieuw. In overleg met de andere G4-gemeenten en de Utrechtse schoolbesturen monitoren we hoe het proces verloopt. Gedurende het eerste jaar van de wet (2021 en 2022) hebben we regelmatig contact gehad met het ministerie van OCW om onze bevindingen te bespreken. Een belangrijk aandachtspunt zijn de nieuwe scholen in nieuwbouwwijken. De wet voorziet niet in de mogelijkheid om een initiatief in te dienen voor een nieuwbouwwijk zonder de concurrentie aan te gaan met andere scholen. En dat is niet de manier waarop we in Utrecht willen werken. Wij zien graag dat hier een oplossing voor komt en zijn hierover in gesprek met het ministerie.

3.1.3 Huisvestingsafspraken

Met de schoolbesturen wordt gebiedsgericht werken al ingezet om de programmeerbaarheid van onderwijsvoorzieningen te beteren. Dit doen we voor het voortgezet onderwijs, waarin *huisvestingsafspraken* VO zijn gemaakt en met het primair onderwijs ingezet wordt op een *wijkgerichte aanpak* in wijken waar huisvestingsvraagstukken spelen. De huisvestingsafspraken in het voortgezet onderwijs worden twee keer per jaar met de schoolbesturen besproken. We bespreken of er afwijkingen zijn of dat er aanpassingen zijn op de bestaande afspraken. Dit omdat er geen nieuwe besturen in het voortgezet onderwijs bij gekomen zijn en ook dat de nieuwe leerlingenprognoses daar niet om vragen. De schoolbesturen hebben wel een nieuw regionaal planningsoverzicht (RPO) opgesteld dat naar het ministerie is gestuurd. Daarin geven de schoolbesturen aan welke verwachtingen zij hebben voor de komende vijf jaar. De huisvestingsafspraken in het voortgezet onderwijs blijven leidend. Dat betekent dat we vasthouden aan de bestaande programmering van de 6.400 leerlingen extra capaciteit tot 2030.

Voor het primair onderwijs geldt dit voor de wijken Vleuten, Oog in Al en Noordoost/Tuindorp. Voor de wijk Kanaleneiland wordt in het vierde kwartaal van 2022 met de betrokken schoolbesturen de wijkgerichte aanpak opgestart. Door afspraken te maken met alle schoolbesturen wil de gemeente de beperkte ruimte in de stad slim inzetten en leegstand terugdringen. Een mooi voorbeeld hoe dit aansluit bij het coalitieakkoord van samenwerking in de wijk met de onderwijspartners in de stad.

3.1.4 Wetswijziging in het primair onderwijs

Er heeft een wetswijziging plaatsgevonden in het primair onderwijs. Het betreft het wetsvoorstel [vereenvoudiging bekostiging primair onderwijs](#). De wijzigingen in de wet zullen op zijn vroegst vanaf 1 januari 2023 ingaan. Het doel van de wetswijziging is om de bekostiging aan schoolbesturen duidelijker, eenvoudiger en beter voorspelbaar te maken. Het is een kostenneutrale wijziging, er komt niet meer geld beschikbaar. Mochten de effecten van deze wetswijziging invloed hebben op de huidige praktijk, dan zullen we dit met de schoolbesturen in Utrecht bespreken en indien relevant voor uw raad bij u melden in de volgende periodieke brieven.

3.1.5 Aanmeldbeleid

Nadat uit onderzoek bleek dat er een ongelijk speelveld was ontstaan tussen ouders die “de weg wisten” en degenen die dat niet wisten is in overleg met de schoolbesturen besloten tot een centraal aanmeldbeleid en systeem. Dit systeem is per 1 oktober 2021 van start gegaan. Per kwartaal worden

kinderen aangemeld en bij over-aanmelding vindt een centrale loting plaats. Ouders kunnen meerdere keuzes opgeven. De uitvoering van dit systeem is bij de gemeente belegd.

Het nieuwe aanmeldbeleid kan effect hebben op de leerlingontwikkeling bij de scholen in het primair onderwijs. Ook kan het zijn dat door het aanmeldbeleid de voedingsgebieden (de plekken waar de leerlingen van de school vandaan komen) van sommige scholen verandert. Op de lange termijn kan dat weer de voorspelbaarheid van de ontwikkelingen op een school en in een wijk vergroten. Bovendien levert het nieuwe aanmeldbeleid informatie op over het aantal kinderen dat een volgend jaar op een school zal starten. Evaluatie van het aanmeldsysteem zal plaatsvinden ongeveer 1 jaar na start, dus in het najaar van 2022.

Het aanmeldbeleid voor het voortgezet onderwijs is evenals het aanmeldbeleid voor het PO centraal geregeld, in overleg tussen gemeente en schoolbesturen. De PO-VO procedure is ondergebracht bij het samenwerkingsverband VO. Er is ieder jaar een aantal scholen waar begin april geloot moet worden. In 2022 is op drie scholen geloot (Amadeus Lyceum voor VMBO, Havo en VWO, Gerrit Rietveld voor VMBO, Havo, en VWO en op Academie Tien voor VMBO) in totaal zijn 250 leerlingen uitgeloot. In de meeste jaren ligt dit aantal tussen 200 en 250.

3.2 Gezond en veilig naar school

3.2.1 Gezond binnenklimaat

De gemeente Utrecht investeert al jaren in de verbetering van het binnenklimaat van bestaande schoolgebouwen en trekt extra geld uit voor verduurzaming van de schoolgebouwen in het kader van het MPOHV (meerjaren perspectief onderwijshuisvesting).

De coronatijd heeft ons het nut en noodzaak van goede ventilatie geleerd. In Utrecht werken we sinds 2009 aan de verbetering van het binnenklimaat en sinds de coronatijd hebben het plan van aanpak versneld tot uitvoering gebracht. In de [brief](#) (24 mei 2022) is de huidige stand van zaken over het binnenklimaat weergegeven. Bij de projecten in uitvoering wordt gebruik gemaakt van de Suvis-regeling van het Rijk. Dat betekent dat van de 21 projecten nog 12 in uitvoering zijn; 7 al uitgevoerd zijn en 2 niet worden uitgevoerd. Één daarvan kan niet uitgevoerd als gevolg van vertraging en kan daardoor niet meer voldoen aan de vereiste opleverdatum en één kan als gevolg van de criteria van het RVO niet tot uitvoering over gaan.

Aantal aanvragen totaal	21
Uitgevoerd	7
In uitvoering	12
Wordt niet uitgevoerd	2

De mogelijkheid voor het aanvragen voor deze Suvis-regeling zijn gesloten. In opvolging van de Suvis-regeling heeft het Rijk een [maatwerkregeling](#) afgegeven waarmee opnieuw subsidie aangevraagd kan worden voor het verbeteren van de ventilatie in scholen. Net zoals bij de Suvis-regeling vormt de gevraagde cofinanciering wederom een struikelblok. Samen met de schoolbesturen voeren we het

gesprek over wat wel mogelijk is. Uiteraard blijft, naast het investeren in het binnenklimaat, het naleven van de basisregels van belang. Hiervoor is een [gezamenlijk actieplan](#) opgesteld met meer informatie voor de scholen.

3.3 Efficiënte samenwerking

3.3.1 Verordening huisvesting scholen

Voor het Huisvestingsprogramma in 2022 was de nieuwe Verordening huisvesting scholen voor het eerst van toepassing. De huisvestingsaanvragen die voor 2023 zijn gedaan, zijn ook beoordeeld aan de hand van deze nieuwe spelregels. De effecten zijn zichtbaar. Het omschakelen van een “rule based verordening” naar een “principle based verordening” leidt ertoe dat de omschrijvingen in de verordening breder te interpreteren zijn en daarmee hebben geleid tot discussie en onvermijdelijk tot meer bezwaarschriften op de beschikkingen. De uitkomsten hiervan bepalen (naast het goede gesprek met de partners) welke aanpassingen op de verordening nodig zullen zijn. Dat vraagt dat we de werkprocessen goed tegen het licht zullen houden en we in ieder geval tot het einde van het jaar tijd nemen om het goede gesprek te kunnen voeren.

Daarnaast beschikten de gemeente en de schoolbesturen niet altijd over dezelfde data over schoolgebouwen. Een gedeelde administratie, waarbij alle partners dezelfde informatie tot hun beschikking hebben, is voordelig voor het verbeteren van de samenwerking. Het afgelopen jaar is daarom met succes het Onderwijsloket gelanceerd, waarin ook de schoolbesturen toegang hebben. Op die manier maken we een stap richting gedeelde data, een belangrijk onderdeel van het Utrechts sturingsmodel. De eerste positieve signalen hebben we inmiddels ontvangen.

3.3.2 Voorschoolse educatie

De schoolbesturen hebben in 2021 huurovereenkomsten gesloten met de kinderopvangpartijen die VE aanbieden. De schoolbesturen ontvangen de afgesproken huurbedragen van de kinderopvangorganisaties en dragen voor de locaties waarvoor dit geldt de kapitaalslasten af aan de gemeente.

3.3.3 Utrechts kindcentra

De Utrechtse kindcentra dragen bij aan soepele overgangen op cruciale momenten in de schoolloopbanen en binnen de schooldag. Er zijn in Utrecht meerdere kindcentra waar gewerkt wordt met een gezamenlijk pedagogische visie en een doorgaande leerlijn van 0 tot 12 jaar. Met het Uitvoeringsplan Utrechtse kindcentra kunnen we het realiseren van een kindcentrum ondersteunen op het gebied van huisvesting. Dit doen we in nauw overleg met de schoolbesturen.

3.3.4 Bestuurlijk Overleg

De gemeente wil op structurele basis met schoolbesturen in gesprek gaan over beleidsontwikkelingen. Voor het bespreken van beleidsontwikkelingen rondom verschillende thema's is het wenselijk om deze met alle schoolbesturen gezamenlijk te doen, want beleid vraagt om een breed draagvlak.

Ook schoolbesturen hebben aangegeven meerdere keren per jaar met elkaar te spreken over topics die spelen. Dat kan zijn uit de actualiteit of zaken waarvan we vinden dat die de komende periode extra aandacht verdienen of beleidsmatig verder uitgewerkt moeten worden. De bedoeling is om dit overleg én het VO-overleg samen te voegen tot een bestuurlijk overleg waarvan twee keer per jaar zonder de wethouder en twee keer per jaar met de wethouder wordt gesproken. 30 maart 2022 heeft het laatste bestuurlijk overleg plaatsgevonden.

3.4 Gebruik gymzalen

In de raad van 21 januari 2021 is een toezegging gedaan met nummer 21/T92 (*Wethouder zal met de schoolbesturen in gesprek blijven over het gebruik van gymzalen in de avonduren en de weekenden*). Hieronder is beschreven hoe wij invulling geven aan deze toezegging.

Voor het bewegingsonderwijs kunnen scholen gebruik maken van gymzalen, sportzalen of sporthallen. Gymzalen worden, om het bewegingsonderwijs te faciliteren, vanuit onderwijs jaarlijks geprogrammeerd. Samen met de schoolbesturen wordt daarom jaarlijks gekeken naar een efficiënte invulling van de beschikbare klokuren. Indien de programmering van de gymzalen dat toestaan, kunnen de schoolbesturen extra klokuren aanvragen. Hiermee stimuleren wij extra gebruik voor het bewegingsonderwijs door scholen. Dit betekent ook dat we jaarlijks het gesprek voeren over efficiënt gebruik van de gymzalen, sportzalen en sporthallen.

Daarnaast is afgelopen jaar onderzoek gedaan door het [Mulier](#) instituut onderzoek gedaan om de (ontwikkeling van de) Utrechtse zaalsport in kaart te brengen. In dit onderzoek wordt de bezetting van bezoekers tussen 2018 en 2021 weergegeven. Daaruit blijkt dat de realisatie (bezetting van de gym- en sportzalen) sinds 2018 is toegenomen van 42,4% naar 48,5% in 2021.

3.5 Dubbelgebruik van schoolgebouwen

In de raad van 21 januari 2021 is een toezegging gedaan met nummer 21/T91 (*Wethouder zal ingaan op het dubbelgebruik van schoolgebouwen*). Hieronder is beschreven hoe wij invulling geven aan deze toezegging.

In veel scholen in Utrecht wordt concreet al gebruik gemaakt van dubbelgebruik. Daarbij valt te denken gebruik door buitenschoolse opvang, kinderopvang, kerken, welzijn, verenigingen en medegebruik van andere scholen.

Er moet onderscheid worden gemaakt tussen schoolgebouwen die in eigendom en beheer van de scholen zijn en schoolgebouwen die in eigendom en beheer van de gemeente zijn (bijvoorbeeld multifunctionele accommodaties (MFA's)). Voor schoolgebouwen die in beheer en eigendom van de scholen zijn ligt het beheer voor aanvragen van dubbelgebruik bij de schoolbesturen. Voor medegebruik en verhuur van bijvoorbeeld leegstand in schoolgebouwen vraagt het wel de toestemming van het college. Voor het dubbelgebruik van de MFA's is de gemeente verantwoordelijk. Verhuur en medegebruik zal dan door de gemeente worden getoetst.

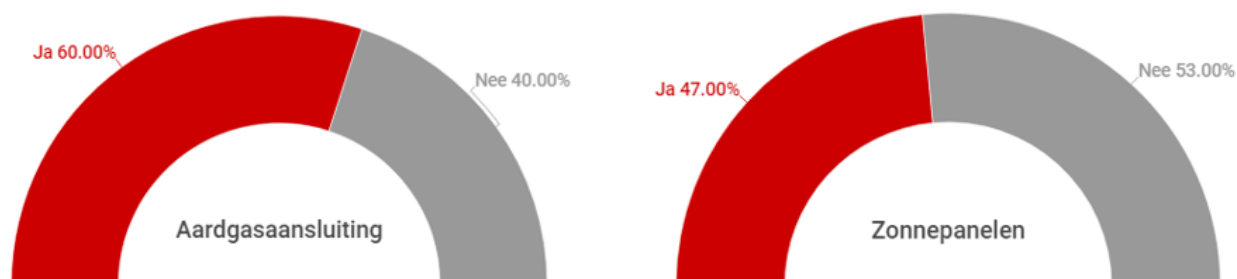
Op dit moment wordt op deze wijze voorzien het in medegebruik geven van schoolgebouwen. Dit blijft uiteraard afhankelijk van de mogelijkheden van scholen om dit zo goed mogelijk te kunnen faciliteren. En hierbij moet rekening worden gehouden met de primaire functie van het gebouw.

3.6 Duurzame schoolgebouwen

3.6.1 Bestaande schoolgebouwen verduurzamen

In het programma Onderwijs wordt ingezet op het verduurzamen van het onderwijsvastgoed. Nieuwe schoolgebouwen en schoolgebouwen die gerenoveerd worden, hebben geen aardgasaansluiting meer. Voor verduurzaming van bestaande schoolgebouwen zijn de eigenaren aan zet. Dat zijn in de meeste gevallen de schoolbesturen. We wijzen de besturen op hun verantwoordelijkheid en ondersteunen hen in de zoektocht naar verduurzamingsmethodes en subsidies. De gemeente heeft geen extra budget beschikbaar om de bestaande schoolgebouwen te verduurzamen. De gemeente ontvangt daarvoor onvoldoende middelen van de Rijksoverheid. Inmiddels heeft het rijk het zogenaamde interdepartementale beleidsonderzoek [IBO](#) afgerond. Hieruit blijkt dat niet alleen in Utrecht maar ook landelijk er een enorme opgave ligt om bestaande schoolgebouwen te verduurzamen. Dit heeft nog niet tot concrete acties van het Rijk geleid, waardoor we bestaande gebouwen niet toe zijn aan verbouwing of vervanging niet kunnen verduurzamen.

Voor het landelijk verduurzamen van het bestaande maatschappelijk vastgoed zijn in de miljoenennota 2023 geen middelen opgenomen. Dat betekent ook dat we de komende periode voort moeten binnen het huidige plan van aanpak en daarmee met de bestaande kaders.

Figuur 3 Percentages schoolgebouwen met zonnepanelen en aardgasaansluiting bestaande voorraad

3.6.2 Schoolpleinen

Voor verduurzaming kijken we niet alleen naar de gebouwen maar ook naar de schoolpleinen. We ondersteunen schoolbesturen die hun schoolplein klimaatadaptief willen maken. Met de nadere regel “Speelplaatsen van scholen” kunnen we jaarlijks twaalf scholen voorzien in de investering van hun vergroening van hun schoolplein. De nadere regel is weliswaar in december 2021 aangepast om het aanvragen van een bijdrage van de gemeente eenvoudiger te maken, maar het feit blijft dat de kosten voor het beheer en onderhoud van deze groene schoolpleinen voor rekening zijn van de scholen.

3.6.3 Diervriendelijk bouwen

Bouwprojecten worden altijd getoetst op gemeentelijk beleid over diervriendelijk bouwen. Dat is ook nodig voor de verlening van een vergunning. Er wordt onderzoek gedaan naar bijzondere diersoorten. Door diervriendelijk bouwen toe te passen bij schoolgebouwen, komt er extra ruimte voor dieren in onze

stad. Meestal gebeurt dit door het inmettelen van nestkasten bij nieuwbouw (voor bijvoorbeeld gierzwaluwen en huismussen) en het vrijlaten van ruimte in de spouwmuur (voor de dwergvleermuis).

3.6.4 ENG

Bij de nieuwbouw van scholen is BENG (bijna energieneutraal gebouw) de norm, maar willen we ENG stimuleren. ENG betekent dat een gebouw energieneutraal is en dat is als het energieverbruik op jaarbasis op 0 uitkomt. Dit komt doordat er evenveel energie wordt opgewekt als verbruikt. Alleen blijkt dit met name voor renovatieprojecten moeilijk in de praktijk te brengen. Het vraagt daarom om een extra investering waar in de gemeente een bijdrage levert op voorwaarde dat ook de school een bijdrage levert, aangezien zij een exploitatievoordeel krijgen.

Het budget dat bij de Voorjaarsnota 2019 beschikbaar is gesteld voor energie neutrale onderwijsgebouwen is € 11,7 mln. Hiervan is momenteel slechts € 0,9 mln. toegekend aan projecten.

Vooralsnog zien wij twee manieren om vaker ENG te realiseren. Op dit moment zijn we bezig met het bepalen van beleid om de realisatie van ENG meer te stimuleren richting schoolbesturen. Daarom onderzoeken we of en hoe de [nadere regel voor energieneutraal bouwen](#) eind dit jaar aangepast kan worden. Deze nadere regel maakt onderdeel uit van de verordening. Na aanpassing zouden aanvragen voor ENG vanaf kalenderjaar 2023 kunnen worden ingediend. Als dit voor 1 maart gebeurt, zou uitvoering in 2024 plaats kunnen vinden.

En het tweede punt is de verkenning van de mogelijkheid tot een gestaffelde ENG toeslag indien volledig ENG niet haalbaar is. Als 80% ENG bijvoorbeeld wel haalbaar is, dan wordt de toeslag aan de schoolbesturen naar rato toegekend.

Figuur 4 Een groen schoolplein draagt bij aan een goede ontwikkeling van kinderen¹

¹ Bron: [Groen schoolplein - Utrecht Natuurlijk](#)

4 Ontwikkeling huisvesting scholen

De gemeente en de schoolbesturen hebben een uitzonderlijk grote opgave om alle scholen tijdig te huisvesten. De groei van de stad, het stapelen van ambities en de zeer sterke stijging van de bouwkosten maken het steeds lastiger om tijdig bouwprojecten op te leveren, binnen de gestelde kaders.

4.1 Groene schoolpleinen

Het college wil stimuleren dat schoolbesturen hun schoolpleinen vergroenen; in het coalitieakkoord staat dat wij scholen daarin ondersteunen.

Een groen schoolplein is duurzaam, klimaatadaptief en draagt bij aan de ecologische doelstellingen van de gemeente. Daarnaast willen dat een schoolplein kinderen uitnodigt om te bewegen en bijdraagt tot ontwikkeling. Schoolbesturen die kiezen voor een groen schoolplein komen in aanmerking voor subsidie. We willen de groene pleinen in overleg ook beschikbaar stellen voor de buurt. We zijn aan het onderzoeken op welke manier wij nog aantrekkelijker kunnen maken voor schoolbesturen om groene pleinen te maken.

In 2022 werden 16 aanvragen gedaan voor de subsidie voor een groen schoolplein. De gemeente is voornemens om 12 van deze aanvragen goed te keuren. De scholen waarvoor de subsidie wordt toegekend liggen verspreid over de stad, met een kleine concentratie in Leidsche Rijn en Vleuten. Met de schoolbesturen van de afgewezen aanvragen gaan wij in gesprek over wat (later of op een andere manier) mogelijk is.

Om te stimuleren dat zoveel mogelijk scholen hun schoolplein vergroenen:

- brengen we in kaart welke andere gemeentelijke regelingen bij kunnen dragen aan een groen schoolplein;
- gaan we –als dat een obstakel vormt- in gesprek over de mate waarin het schoolplein moet worden opengesteld;
- brengen we de subsidieregeling gericht onder de aandacht bij scholen in wijken met een lage speelnorm.

Figuur 5 Groen schoolplein OBS de Pantarijn

4.2 Utrechtse Kindcentra

Het college wil de komst van meer Utrechtse Kindcentra stimuleren en motiveren, vooral in wijken en buurten waar kinderen een extra steun in de rug kunnen gebruiken.

Op vier locaties in de stad hebben we door middel van pilots kindcentra met huisvesting voor kinderopvang kunnen realiseren. De bouw van het derde kindcentrum (Kindcentrum Leeuwesteyn) is begin 2022 van start gegaan en het vierde kindcentrum komt in de toekomstige wijk Haarrijn. Hier komt veel bij kijken omdat huisvesting voor 0- tot 4-jarigen geen wettelijke taak voor de gemeente is. Het Uitvoeringsplan Utrechtse kindcentra biedt mogelijkheden om hier als gemeente aan bij te dragen.

In wijken en buurten waar kinderen extra steun kunnen gebruiken willen we inzetten op de vorming van kindcentra met voorscholen en basisscholen. En dit verder versterken met behulp van ons brede schoolbeleid en de Rijke schooldag.

4.3 10-14 onderwijs

In Utrecht hebben we een paar scholen die 10-14 onderwijs bieden. Dit schooljaar start het Aurelius College waar 10-14 onderwijs geboden wordt. Jenaplanschool Zonnwereld en Amadeus college trekken hierin gezamenlijk op. De keuze voor het schoolniveau wordt op het Aurelius College met twee jaar uitgesteld.

De school krijgt een plek in het gebouw van de Zonnwereld. Dit is nu nog in het oude gebouw en vanaf schooljaar 2023-2024 in het nieuwe pand. We hebben met de schoolbesturen voor het VO-onderwijs afspraken gemaakt om de extra ruimte voor het Aurelius College in het nieuwe pand van de Zonnwereld mogelijk te maken. Voor deze ruimte hadden we niet zomaar middelen beschikbaar. Maar omdat de leerlingen langer in het basisonderwijs blijven is er evenredig minder capaciteit nodig voor de eerste twee schooljaren in het middelbaar onderwijs. Hierdoor ontstond de mogelijkheid om te investeren in de extra ruimte.

Een andere variant van 10-14 onderwijs biedt Academie Tien waar leerlingen juist op een eerder moment, vanaf 10 jaar al terecht kunnen.

Het is goed dat we al een paar scholen in Utrecht hebben die 10-14 onderwijs aanbieden. Vooral omdat het moeilijk is om 10-14 onderwijs te realiseren vanwege de verschillende wetgeving en lesbevoegdheden van docenten en leerkrachten en de effecten op huisvesting waar we met gescheiden budgetten werken voor PO en VO. Het zou helpen als het rijk hierin een stap kan maken zodat 10-14 onderwijs gemakkelijker gerealiseerd kan worden.

4.4 Voldoende en optimaal gespreide huisvesting van scholen

Bij de realisatie van bouwprojecten wordt altijd gekeken naar voldoende omvang en spreiding. Voldoende omvang van de schoolgebouwen en de gymzalen in de wijk. Voldoende spreiding om ervoor te zorgen dat ieder kind naar een passende school nabij huis kan gaan. Daarom wordt binnen het programma onderwijs in iedere nieuwbouwwijk met voldoende omvang een nieuwe basisschool gerealiseerd. Op basis van de stadsbrede spreiding wordt ook gekeken of het toevoegen van een school voor voortgezet onderwijs zinvol is in een nieuwe wijk.

4.4.1 Groei aantal leerlingen VSO/SO

Leerlingen stromen steeds vaker uit het reguliere onderwijs en kiezen voor speciaal onderwijs, omdat daar meer hulp en ondersteuning is. De schoolbesturen PCOU en SPOU geven aan dat het aantal leerlingen SO/VSO harder groeit dan in de prognoses is voorzien en willen gezamenlijk plannen ontwikkelen om hier aan het hoofd te kunnen bieden. Voor cluster 3 leerlingen is een oplossing geboden bij SO Lux. Voor cluster 4 leerlingen worden afspraken gemaakt ten eerste over de korte termijn. Vervolgens wordt door het samenwerkingsverband, de schoolbesturen en de gemeente gekeken wat de behoefte is en welke oplossing geboden kan worden voor de lange termijn.

4.5 Beheren en exploiteren naar tevredenheid

Beheren en exploiteren van de huisvesting van scholen naar tevredenheid van de scholen en andere eindgebruikers. De samenwerking tussen de gemeente en de schoolbesturen is essentieel voor de realisatie van onderwijsvastgoed in de gemeente. Het klantonderzoek voor onderwijshuisvesting is in 2021 samen met het klantonderzoek bij het programma Utrechts vastgoed uitgevoerd.

De gemeente en de schoolbesturen voeren sinds 2020 overleg met elkaar om een haalbare planning voor alle bouwprojecten te realiseren. Met schoolbesturen worden afspraken gemaakt over het tijdstip van het aanvragen van een voorziening, zodat een voorziening niet te vroeg wordt aangevraagd en budget op de plank blijft liggen. De financiële planning van het Meerjarenperspectief onderwijshuisvesting 2016-2025 (MPOHV) wordt jaarlijks aan deze afspraken aangepast en gelijktijdig met de Programmabegroting geactualiseerd.

4.5.1 Visie op onderwijshuisvesting

De gemeente en de schoolbesturen hebben samen de Utrechtse Onderwijs Agenda en daaropvolgend de Visie op onderwijshuisvesting vastgesteld. In deze documenten zijn onze ambities vastgelegd. Het is nu zaak om deze ambities zo veel mogelijk mee te nemen in de beslissingen over de huidige bouwprojecten, maar ook te vertalen naar een nieuw programma voor de komende jaren.

4.5.2 Onderwijsloket

Sinds dit jaar kunnen schoolbesturen hun aanvragen indienen in het nieuwe Onderwijsloket. Dit is een onlinesysteem, waar schoolbesturen informatie kunnen inzien over hun schoolgebouwen, de leerlingenprognoses en waarin zij de voortgang van de behandeling van aanvragen kunnen volgen. De gemeente behandelt in dit nieuwe systeem ook de aanvragen, onderhoudt contact met het schoolbestuur en stelt de beschikkingen op.

In dit eerste jaar dat we het Onderwijsloket gebruiken, richten we ons erop dat alle gebruikers thuis raken in het loket en dat de gegevens zo compleet mogelijk zijn. In een later stadium worden de functies van het Onderwijsloket uitgebreid (ook archivering en betalingen) waardoor het gebruiksgemak nog verder wordt vergroot.

4.5.3 Klantonderzoek

De samenwerking tussen de gemeente en de schoolbesturen is essentieel voor de realisatie van onderwijsvastgoed in de gemeente. We willen op structurele basis met de schoolbesturen op wijk- of gebiedsniveau bespreken wat er aan huisvesting nodig is binnen het kader van het MPOHV. De gemeente voert tweejaarlijks een klantonderzoek uit om te zien hoe de samenwerking ervaren wordt. Het eerste klantonderzoek is uitgevoerd in 2021. De resultaten zijn gedeeld met de raad.

4.6 Participatie

De gemeente en schoolbesturen organiseren bij ieder individueel bouwproject zorgvuldig de participatie. Dat is maatwerk, afhankelijk van de omgeving (aantal omwonenden, bouwomvang, potentiële gevolgen voor de omgeving). Hieronder volgen twee voorbeelden van onze inspanningen om met inwoners samen stad te maken.

4.6.1 Nieuwe middelbare school in Vleuten - de Meern

In Vleuten-De Meern en Leidsche Rijn wordt een stijging van ongeveer 1.500 leerlingen verwacht. Om ervoor te zorgen dat in ieder deel van de gemeente voldoende aanbod is, is het nodig om het Limus college (de nieuwe middelbare school) te bouwen in Vleuten-De Meern of Leidsche Rijn. Hiervoor is een geschikte locatie gezocht. Het Limus college krijgt drie gymzalen en heeft plek voor 1.000 leerlingen.

Er is een lijst gemaakt van alle locaties in Vleuten-De Meern en Leidsche Rijn die misschien geschikt waren voor een nieuwe middelbare school. Deze locaties zijn onderzocht en beoordeeld of ze aan alle eisen voldoen voor het bouwen van de school.

In juni 2021 is aan de inwoners van Vleuten - De Meern en Leidsche Rijn gevraagd hun mening te geven over vier mogelijke locaties voor een nieuwe middelbare school. Deze meningen - en die van het schoolbestuur en verschillende gemeentelijke afdelingen - zijn meegenomen in het advies naar het college van burgemeester en wethouders om in te stemmen met de locatie aan de Hindersteinlaan. Op basis van dit advies heeft het college besloten de Hindersteinlaan aan te wijzen als de locatie waar de nieuwe middelbare school komt.

Op 20 april 2022 was er een inloopbijeenkomst voor omwonenden. Er waren veel vragen over de locatie en de verkeerssituatie op deze plek. Na de zomervakantie organiseert de gemeente weer een bijeenkomst voor omwonenden. Tijdens deze bijeenkomst besteden we ook aandacht aan de vragen van omwonenden.

4.6.2 Kromme Rijncollege uitbreiding op Rubenslaan

Er heeft besluitvorming plaatsgevonden over de toekomst van het schoolgebouw aan de Rubenslaan. Deze zal deels gerenoveerd worden en deel zal daar nieuwbouw plaatsvinden voor het Kromme Rijn College.

In december 2021 en in juni 2022 is afstemming geweest met de betrokken buurtbewoners over de bouwplannen, we hebben een update van de plannen gedeeld. Daarnaast heeft in april 2022 een evaluatie plaatsgevonden, onder leiding van een sociaal makelaar.

Het schoolbestuur is bezig met de voorbereidingen van de bouwplannen en houdt samen met de gemeente de bewoners op de hoogte via wijkberichten. In het wijkbericht van juli 2022 is een verzoek gedaan om deel te nemen aan een klankbordgroep om advies te geven bij het op te stellen ontwerp van het schoolgebouw. De klankbordgroep is inmiddels ingericht.

5 Uitvoering en planning

De gemeente en schoolbesturen voeren op dit moment ruim 60 bouwprojecten uit. In dit hoofdstuk wordt gerapporteerd over de uitvoering van de bouwprojecten, en de bijstelling van het uitvoeringsschema in de bijlage.

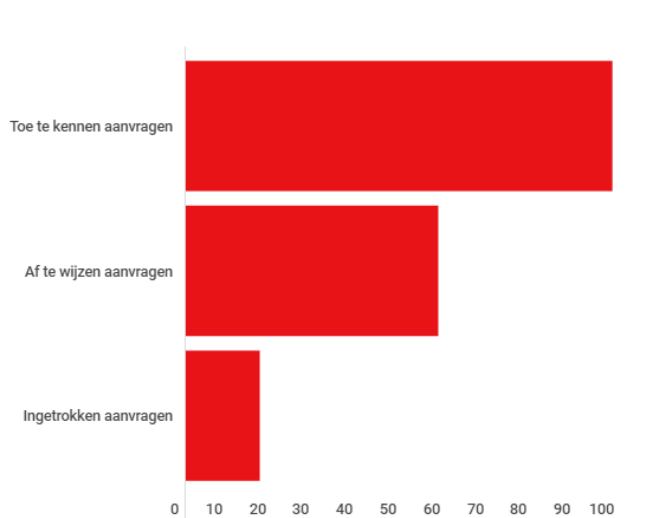
5.1 Overzicht

De epidemie heeft verder invloed op de planning van diverse bouwprojecten. De bouwprijzen stijgen de laatste tijd snel, vanwege materiaaltekorten en verstoringen van productieprocessen door het coronavirus. Veel aanbestedingen zijn hoger uitgevallen dan verwacht. Het geactualiseerde uitvoeringsschema is bijgevoegd als bijlage A.

5.1.1 Huisvestingsaanvragen

De Utrechtse schoolbesturen kunnen jaarlijks aanvragen indienen voor huisvesting van hun scholen, zoals voor uitbreiding, voor (vervangende) nieuwbouw, voor gymnastiek- en huurvergoedingen en voor eerste inrichting onderwijsleerpakket en meubilair. Voor het huisvestingsprogramma 2023 zijn door 14 schoolbesturen in totaal 173 aanvragen ingediend (150 in 2021). Voor de 173 aanvragen geldt dat:

- voor 98 aanvragen wordt voorgesteld om deze (deels) toe te kennen. Deze aanvragen worden op het Programma geplaatst;
- voor 58 aanvragen wordt voorgesteld om deze niet toe te kennen (omdat er geen recht op bestaat dan wel in 2023 nog niet noodzakelijk). Deze aanvragen staan vermeld op het Overzicht;
- 17 aanvragen door de schoolbesturen zijn ingetrokken/worden niet in behandeling genomen.

In tegenstelling tot voorgaande jaren valt op dat er meer aanvragen op het overzicht zijn geplaatst, dit betekent dat de aanvragen worden afgewezen (25). Dit is verklaarbaar aangezien het werken met het

nieuwe onderwijsloket nog een aantal onduidelijkheden bevatte waardoor schoolbesturen in een aantal gevallen voor dezelfde school meerdere voorzieningen aanvragen. Voor school X wordt bijvoorbeeld zowel vervangende nieuwbouw als renovatie aangevraagd, terwijl de school maar één voorziening voor dat gebouw vergoed kan krijgen. Er is dan al op een andere wijze in de voorziening voorzien, waardoor de aanvraag op het overzicht komt te staan.

Een andere reden is dat we scherper moeten zijn op de afspraak wanneer aanvragen worden ingetrokken (14 keer komt dit voor). In de ideale situatie was eerder afstemming geweest met de aanvrager en waren we tot de conclusie gekomen dat de aanvrager het verzoek zou intrekken. Dit is helaas niet gebeurd, waardoor we deze wel in behandeling hebben moeten nemen.

Met de schoolbesturen is het concept Huisvestingsprogramma- en Overzicht besproken en afgestemd. Het Huisvestingsprogramma betreft daarmee (naast aanvragen voor huur eerste inrichting) ook de aanvragen uit de jaarschijf van het MPOHV.

5.2 Afgeronde bouwprojecten

De gemeente verwacht in 2022 de oplevering van 16 bouwprojecten om de huisvesting van honderden leerlingen mogelijk te maken. In de eerste helft van 2022 is een aantal bouwprojecten afgerond zoals ook vermeld in de raadsbrief van 24 mei 2022 en in de [brief september 2022](#) is van een deel daarvan al melding gemaakt. In de komende maanden verwachten we nog 4 projecten te kunnen afronden. Op dit moment zijn de volgende projecten opgeleverd:

School	Straat	Type project
Montessori Kindcentrum LEF	Weerdsingel	Renovatie
Gymzaal	Bangkokdreef 2	Renovatie
OBS 't Zand	Pauwoogvlinder	Renovatie
Amadeus Lyceum	Burchpoort 3	Verbeteren klimaat
Amadeus Lyceum	Burchpoort 3	Tijdelijke huisvesting
Shri Krishna School en OBS Pantarijn	Van Lawick van Pabstlaan 1	Nieuwbouw
Globe College	Bontekoelaan	Nieuwbouw
Rafaelschool	Lanslaan	Nieuwbouw
De klimroos	Langerakbaan	Nieuwbouw
Shkola in Nieuw Welgelegen	Grebbeberglaan	Tijdelijke huisvesting
Taalschool (extra huisvesting)	Trumanlaan 60	Tijdelijke huisvesting
Kromme Rijncollege	Ramsesdreef	Tijdelijke huisvesting

Figuur 6 Opening van de Klimroos door wethouder Eerenberg

Figuur 7 Nieuwbouw Rafaelschool

5.3 Nieuwe bouwprojecten

De volgende scholen zijn toegevoegd aan het MPOHV

School	Straat	Type project
X11	Noordseparklaan 4	Noodzakelijke investering voor tijdelijke huisvesting
Gymzaal Ludgerschool	St Bonifaciusstraat 8	Noodzakelijke renovatie
Auris Fortaal BMS	Rotsoord 36	Noodzakelijke renovatie school en gymzaal

Gymzaal de Wereldwijzer	Lingestraat 2A	Noodzakelijke renovatie
Diverse scholen	Verlengde Hoogravenseweg 150B	Voor de tijdelijke opvang van diverse scholen wordt het gebouw gerenoveerd en daarmee geschikt gemaakt.

Verder zijn de budgetten van diverse projecten opgehoogd om de bouwkostenstijging te compenseren. Ook wordt er geïnvesteerd in ventilatie en binnenklimaat.

Er zijn veel projecten die naar achteren schuiven in de tijd. Met name in de nieuwe gebieden worden de scholen later gerealiseerd dan eerder gepland. Hierdoor zijn budgetten later nodig, maar in sommige gevallen stijgt de behoefte aan tijdelijke huisvesting. Hiervoor zijn extra huren opgenomen.

5.4 Aangepaste bouwprojecten en bijzonderheden

5.4.1 Internationale School Utrecht (ISUtrecht)

ISU – bestemmingsplan en aanbesteding nieuwbouw

In 2011 is door de gemeenteraad besloten om de Internationale School Utrecht (ISUtrecht) te starten. Schoolbesturen SPO Utrecht en NUOVO Scholen exploiteren samen de school.

In 2018 heeft de gemeente op basis van een haalbaarheidsonderzoek vastgesteld dat het Utrecht Science Park de beste locatie is voor nieuwbouw van ISUtrecht voor 1.200 leerlingen. Sindsdien werken de gemeente en ISUtrecht aan de voorbereidingen voor de nieuwbouw. Eind maart 2022 zijn alle financiële overeenkomsten voor de nieuwbouw op het Utrecht Science Park getekend. Er is sprake van cofinanciering, waarbij de gemeente ongeveer twee-derde van het bouwbudget beschikbaar stelt en de school ongeveer een-derde. Door aanzienlijk gestegen bouwkosten wordt een fors tekort verwacht op het beschikbaar budget voor de realisatie van de school. Extern onderzoek naar de ontwikkeling in de bouwkosten naar aanleiding van afronding van het Technisch Ontwerp komt in het slechtste scenario tot een tekort van bijna €20 miljoen boven op het beschikbare budget. Een deel van dit tekort (ca. 6,2 mln.) kan worden ondervangen met de middelen die bij de Voorjaarsnota 2022 beschikbaar zijn gesteld voor opvangen van bouwkostenstijgingen bij nieuwe onderwijshuisvesting (18% van het gemeentelijk deel dat beschikbaar is gesteld voor de nieuwbouw ISU). Het betreft hier een raming op basis van de actuele marktontwikkelingen. Pas bij aanbesteding is inzichtelijk wat het feitelijke tekort is. De afgelopen weken is onderzocht welke optimalisatieslagen mogelijk zijn om de kosten te drukken. Ook wordt verkend welke oplossingsrichtingen mogelijk zijn om het tekort te mitigeren en welke financiële strategie en bijpassende projectplanning, ook in relatie tot het Bestemmingsplan en de Voorjaarsnota 2023 daarbij past. Betrokken partijen zetten zich in om tot een financieel uitvoerbaar plan te komen binnen de kaders van het ontwerp en voorliggend bestemmingsplan aanvaardbare resultaten.

Op 16 september 2022 is het bestemmingsplanwijziging ter inzage gelegd voor de nieuwbouw van International School Utrecht (ISU) op Utrecht Science Park. We verwachten de aanbesteding voor de nieuwbouw in maart 2023 op te starten, zodat de bouw in het tweede kwartaal 2024 kan starten. In de bestemmingsplanwijziging is rekening gehouden met groencompensatie, door bijvoorbeeld de watergangen te versterken en groener in te richten. Daarnaast is het gebouw aan de zuidzijde zodanig ontworpen dat het gebouw in verbinding staat met het landschap.

ISU – tijdelijke huisvesting

De school is momenteel tijdelijk gehuisvest aan de Van Bijkershoeklaan. Begin 2022 is besloten de school te verplaatsen naar een nieuwe tijdelijke unilocatie op Papendorp. Daarmee creëren we een unilocatie tot de oplevering van de permanente huisvesting, en maken we ruimte aan de Van Bijkershoeklaan voor andere scholen. De tijdelijke huisvesting is een cofinanciering, waarbij de gemeente en de school beiden circa de helft van het budget beschikbaar stellen. Voor de aanbesteding van de tijdelijke huisvesting van de ISU op Papendorp is een Europese niet-openbare procedure succesvol en binnen budget doorlopen. Dat betekent dat we een volgende stap kunnen zetten; de realisatie van de tijdelijke huisvesting.

Figuur 8 Locatie buitenruimte van International School Utrecht

5.4.2 X11

Voor X11 is nieuwbouw geprogrammeerd op een unilocatie in de Merwedekanaalzone (MKZ), in combinatie met een sporthal. Tot die tijd is de school tijdelijk gehuisvest op meerdere locaties. Het is gelukt om met de school en het bestuur afspraken te maken over de tijdelijke huisvesting van X11 tot aan de nieuwbouw.

Er ligt een enorme opgave om de nieuwbouw X11 inclusief de sporthal in de Merwedekanaalzone binnen de afspraken financiële kaders te houden. In de projectorganisatie is de opgave bekend en daar wordt hard op gestuurd. De verwachting is dat met alle beheersmaatregelen die al genomen zijn de gevraagde investering niet zal aansluiten op de huidige dekking. Zodra hierover meer bekend is, wordt daarover gecommuniceerd.

5.4.3 Directievilla

Bij de directievilla Cereolfabriek boeken we inmiddels goede voortgang met de herstel- en verbouwplannen. We maken een omslag van een pand in slechte staat naar een pand dat

toekomstbestendig is (energiezuinig, comfortabel en toegankelijk gebouw met behoud van de monumentale waarden) met meer waarde voor de wijk/stad.

De locatie krijgt een nieuwe functie. Het Wijkbureau West zal zich hier vestigen en haar deuren naar verwachting in het najaar van 2023 openen. Tijdens een avondbijeenkomst op 21 april 2022 zijn de plannen toegelicht en is ook aangegeven welke ruimte er is voor bewoners om hier een bijdrage aan te leveren.

5.4.4 VO Overvecht

In de afgelopen periode is onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor huisvesting voor een nieuwe school voor voortgezet onderwijs in Overvecht. Hierover zal eerst nog een besluit genomen moeten worden. Op basis van de afspraken in het voortgezet onderwijs start deze school echter al in het schooljaar 2024. Dat betekent ook dat de school eerst elders tijdelijk zal opstarten in een andere locatie. We zijn hierover in gesprek met het schoolbestuur.

6 Financiën

Het Meerjarenperspectief onderwijshuisvesting is met het geactualiseerde uitvoeringsschema (zie bijlage A) financieel in balans. Er is voldoende dekking beschikbaar voor de geprogrammeerde uitgaven. Dit mede dankzij de bij de Voorjaarsnota 2022 extra ontvangen middelen voor bouwkostenstijgingen, waardoor we kunnen anticiperen op marktontwikkelingen.

Diverse projecten zijn opgehoogd als de aanbesteding uit heeft gewezen dat extra budget nodig is. Ook voor de overige projecten die nog aanbesteed zullen worden in de resterende MPOHV periode (tot aan 2025) is aanvullend budget beschikbaar.

Tegelijkertijd zien we dat de bouwkosten nog steeds toenemen. Met de voortdurende prijsstijgingen kunnen we niet garanderen dat al deze projecten binnen de beschikbare middelen uitgevoerd kunnen worden

6.1 Geactualiseerd uitvoeringsschema

Met deze nieuwe *Voortgangsrapportage onderwijshuisvesting* zijn de uitgaven en dekking voor onderwijshuisvesting geactualiseerd. Het volledige uitvoeringsschema, inclusief de budgetten per project, is bijgevoegd in bijlage A. Er is ook een toelichting beschikbaar op de wijzigingen van de uitgaven en de dekking tussen vorig jaar en dit jaar. Deze toelichting staat weergegeven in bijlage B. Vanwege de financiële gevoeligheden en de aanbestedingsrisico's zijn deze beide bijlagen geheim.

In 2023 ramen we dat er € 54,5 miljoen uitgegeven wordt aan de huisvesting van de Utrechtse scholen (waarvan € 38 miljoen voor investeringen en € 16 miljoen voor overige uitgaven).

De geraamde uitgaven en de beschikbare dekking zijn, net als vorig jaar, met elkaar in evenwicht; de totale dekking is € 1,1 miljoen hoger dan de geprogrammeerde uitgaven. Dit geeft een positief saldo van € 1,1 miljoen aan het eind van de periode. Wel zijn er belangrijke risico's, bij zowel de uitgaven als bij de dekking hiervan, die het beeld fors kunnen veranderen in de toekomst en dus aandacht behoeven in de komende jaren. Deze worden hieronder toegelicht.

De bedragen uit deze rapportage worden verwerkt in de Programmabegroting 2023, waar de besluitvorming door de Raad plaatsvindt.

6.2 Financiële risico's

Ondanks een financieel sluitend verhaal bestaan er risico's die de voortgang van de uitvoering van het MPOHV in de nabije toekomst kunnen belemmeren. Deze worden in de volgende paragrafen beschreven.

6.2.1 Risico's ten aanzien van de uitgaven

Aanbestedingsklimaat

Het afgelopen jaar zijn veel aanbestedingen hoger uitgevallen dan verwacht. De bouwprijzen stijgen snel, vanwege materiaaltekorten en verstoringen van productieprocessen. Daarnaast is er veel vraag naar bouwpersoneel. De verwachting is dat de prijsstijgingen verder doorzetten. Er is nog geen zicht op lagere materiaalprijzen of minder krapte op de arbeidsmarkt. Ondanks de extra beschikbaar gestelde budgetten voor de bouwkostenstijging kunnen we niet garanderen dat alle projecten binnen de beschikbare middelen uitgevoerd kunnen worden.

Nieuwe grootschalige renovaties

Een aantal gebouwen in eigendom van de gemeente die als tijdelijke huisvesting wordt ingezet is aan een grootschalige renovatie toe. De verwachting is dat deze panden nog lang in gebruik zullen moeten blijven en nodig blijven als capaciteit voor leerlingen. Er wordt onderzocht wat de kosten zijn voor de renovatie van deze gebouwen. Deze gebouwen zijn op dit moment niet opgenomen in het MPOHV. Om kwalitatieve huisvesting van voldoende niveau aan te kunnen bieden is renovatie de komende jaren echter wel noodzakelijk. De financiële consequenties hiervan worden binnen de afweging rondom de Voorjaarsnota 2023 in beeld gebracht.

Verwachte overschrijdingen worden in de beraps benoemd.

6.2.2 Risico's ten aanzien van de dekking

Opbrengsten vanuit verkoop of verhuur van panden

Het programma Onderwijs kent een aantal verkoop- en verhuuropbrengsten. De opbrengsten van het genoemde eigendom zijn noodzakelijk om ten gunste van het programma onderwijs te laten (komen) ter financiering van de noodzakelijke onderwijsbehoefte. De beleidslijn is dat de verkoopopbrengsten binnen het programma blijven. Zolang het aantal leerlingen groeit is het huidige scholenbestand nodig en kan geen huisvestingsbudget vrijvallen.

Concreet gaat het op dit moment om:

Mogelijke opbrengst vanuit de verhuur van het Grafisch Lyceum ten behoeve van een unilocatie voor X11 in de Merwedekanaalzone (de definitieve afspraken hierover worden nog gemaakt). X11 is nu nog gevestigd op de Vondellaan. De school krijgt uitbreiding in de Merwedekanaalzone. De wens is om de leerlingen van de Vondellaan mee te laten verhuizen naar de Merwedekanaalzone om zodoende daar een unilocatie te kunnen vestigen. Om dit te kunnen bekostigen is het nodig om het gebouw aan de Vondellaan te verhuren en de opbrengst in te zetten als dekking voor de bouw van de unilocatie in de Merwede Kanaalzone.

De bovengenoemde opbrengst maakt deel uit van de dekking van het MPOHV. De daadwerkelijke realisatie ervan is nog niet zeker en betreft een risico voor het plan.

Dekking vanuit grondexploitaties van gebiedsontwikkelingen

Om de kosten voor stedenbouwkundige eisen ook op de langere termijn te kunnen dekken zijn bijdragen nodig vanuit grondexploitaties van gebiedsontwikkelingen. We gaan onderzoeken of hier mogelijkheden voor zijn.

7 Bijlagen

7.1 Bijlage A Uitvoeringsschema MPOHV [geheim]

7.2 Bijlage B Financiële toelichting verschillen VGR 2021 en 2022 [geheim]